ÅRSMELDING
FOR

AUST-AGDER SAU OG GEIT 2015

Fra Tove Hilde og Egil Åmli nye fjøs. Foto Jakob Såghus

Årsmøte torsdag 18.februar 2016 på Revsnes Hotell

INNHOLD

PROGRAM

LEDEREN HAR ORDET

ÅRSMELDING FRA STYRET

TILLITSVALGTE I AUST-AGDER SAU OG GEIT

AVLSUTVALGET

- Aust Agder Værering

UTVALG FOR ORGANISERT BEITEBRUK

SLAKTESTATISTIKK

REGNSKAP 2015

BUDSJETT 2016

Aust-Agder Sau og Geit

Innkalling til årsmøtet 2015

Deltagere til årsmøtet er: Ledere av lokallag, Fylkesstyret og møteleder.
Ledere av faste utvalg har møte og talerett
Alle medlemmer av NSG kan følge møte, dersom ikke enkelt saker lukkes.

Årsmøtet 2015 finner sted den 18. februar 2016 kl 18.00.
Sted: Revsnes hotell, Byglandsfjord.

Program

Åpning ved Fylkesleder

Årsmøtesaker:

- Møteleder
- Godkjenning av innkalling
- Valg av 2 personer som underskriver protokoll
- Opprop
- Årsmelding
    - Styret
    - Ny giv
    - Radiobjeller
    - Avlsutvalget
    - Organisert beitebruk
    - Slaktestatistikk
- Regnskap
- Budsjett
- Innkomne saker
    - Sak fra NSG sentralt. Landsmøtefrekvens . Kort frist
- Valg
    - Valnemnda har ordet. Nytt styre, honorar osv
    - Valgnemnd 2016
    - Møteleder neste år.
    - Ikke landsmøte i 2016

- Arbeidsplan for kommende periode.
- Servering.
- Innlegg fra Nortura – Foring av søyelam og søyer opp mot lemming

Aust-Agder Sau & Geit

Lederen har ordet.

Vi legger nå året 2015 bak oss og det er tid for oppsummering og planlegging av årsmøtet. Valgnemnda har nettopp ringt for å høre om jeg var villig til ta fatt med lederoppgaven for neste periode. Jeg takket for tilliten og ga mitt ja. Nå er det opp til årsmøtet!

Medlemstallet ligger stabilt på ca 190. Lokallagene holder sine aktiviteter på samme nivå, selv om tiltak innen Ny giv gir økt trykk i mange områder. Fylkeslaget jobber godt mot lokallagsledere og styret i Ny Giv. Alt dette gir godt engasjement i vår næring.

Fylket leverer stadig flere lam til slakt og vektene stiger. Aust Agder har stigning på andel stjernelam og hele skalaen er representert innen klassene. Alt i alt en sund og god produksjon.

Det ble igjen åpnet for kåring av værlam på Dølemo og Evje, mens Valle må følge restriksjoner innen sine grenser. Det gjøres en viktig og tålmodig jobb innen avlsarbeidet.

En god jobb gjøres det og innen gjeterhund. God oppslutning på prøver og mange skuelystne bivåner disse arrangementene. Vi gratulerer med prestasjoner under NM og samtidig gratulerer vi Aust-Agder med gode resultater samlet sett som sørget for at Aust-Agder ble beste fylke og med det stiller med en ekstra hund til neste års NM.

Bjøllelaget oppsummerer 2015 som et greit år. Alle bjellene var utleid fra Valle til Tvedestrand. 38 brukere fordelt på 9 beite / sankelag. I tillegg var med i utprøving av 30 lammenoder.

Standen vår på Naturligvis ble godt besøkt av besøkende på messa. Også i år hadde vi oppvisning av klipping og ullhåndtering samt framvisning av gjeterhund. Alt dette er god reklame for vår næring.

Beitesesongen i fjellet ble noe utsatt pga store snømengder. Men etter hvert ble det godt vær, gode beiteøkter og forhold, noe som igjen ga utslag i fine slakteverdier som tidligere er omtalt. Det var noe mindre tap som er innmeldt i år, men tap har det vært for ulv, gaupe og ørn. Det er også meldt om konflikter i hytteområder med løshunder.

Fylkestyret deltok i forbindelse med mangeårig fylkestyremedlem, Torleiv Jore sin bortgang med minneord og bårekrans.

Takk til alle lokallag og andre samarbeidspartnere som har stått på i 2015. Vi ser frem til ytterligere samhandling i 2016.

Til slutt vil fylkesstyret takke Kristin S Eikeland fra Nortura som gjennomfører sekretærfunksjonen for fylkeslaget på en flott måte!

Trøe, januar 2016
Kåre Blålid

Aust-Agder Sau & Geit

Årsmelding 2015

Styret for Aust-Agder Sau og Geit har bestått av Sven Reiersen styremedlem, Rolf Harstveit styremedlem og nestleder Egil Åmli, kasserer Jorunn Upstad og Kåre Blålid leder.

Årsmøtet for 2014 ble avviklet på Revsnes hotell den 24. februar 2015. I tillegg til årsmøtesaker tok møtet opp til debatt på tema om etablering av bjellelag og Ny Giv for saueholdet i Aust-Agder.
I 2015 er det avviklet 3 styremøter, dommermøter, telefonmøter samt ledermøte på Revsnes hotell. Fylkeslaget har i tillegg deltatt på representantskapsmøter til NSG på Gardermoen mars 2015,samt ordinært repr.skapsmøte NSG i oktober. Fylkeslaget var med å forslå Ove Myklebust til åretes Gromsau i 2015. Han fikk denne hedersprisen, en pris han fortjener svært godt. Saken er omtalt blant mange andre på våre hjemmesider!

Leder har engasjert seg vedrørende vårt forhold til NY Giv prosjektet. Jakob Såghus NLR- Setesdal er prosjektleder og fylkesleder er styreleder. Det har vært avviklet en rekke tiltak i 2015. Det er aktivitet i faggruppene.

Fylkeslaget har fremmet innspill til landbruksoppgjøret vedrørende mulighet for reversering av vedtaket om halvt tilskudd for slaktelam samt refleksjoner vedrørende varslede endringer av telledato.

Fylkeslaget deltok også i år på Landbrukets dag – Naturligvis - på Evje. Vi rigget til med stand sammen med Vest-Agder og Sven Reiersen viste frem klippekunnskaper og ullbehandling. Gjeterhundnemnda gjennomførte en fin oppvisning under gjeterhundprøvene. Standen ble godt besøkt.

Det ble i 2015 gjennomført Kåringer av værlam på Dølemo og Evje. Valle kommune har egne restriksjoner. Væringen jobbet tett med søknad og dialog mot mattilsynet for å få gjennomført dette. For øvrig jobbes det godt i fylkets væring.

Radiobjellelag

38 brukere leide lagets bjeller. Fra Valle til kysten. Fordelt på 9 beite og sankelag. Brukere med beiter i rovdyrutsatte områder skulle bli gitt noe prioritet. Laget har 24 stk Telesor bjeller og 95 Findmysheep. Videre deltok vi i utprøving av 30 lammenoder med prioritet i et sammenhengende område fra Store Bjørnevatn til områder i Bygland (4 brukere). Resultatene er rimelig gode selv om noen falt ut. Noen utfordringer på konstruksjon osv. Nodene tilflyter laget etter utprøving.

Det er ikke meldt om tap av sau eller lam med AA bjelle i 2015 og bjellene viser seg svært nyttige i sankearbeidet.

Det jobbes med å skaffe midler for ytterligere å øke beholdningen av bjeller.

NY Giv i Saueholdet i Aust-Agder 2015-2017

Utdrag frå årsrapport 2015 Bilder: Jakob Såghus:

Gjennomført 2015: Finansiering av prosjektet blei ikkje ferdig før etter påske 2015. Etter oppmoding frå næringa valde styringsgruppa å starte opp med å arrangere informasjonsmøte. Det blei arrangert 2 informasjon/mobiliseringsmøte i februar, eit i Froland og eit på Ose. Møta hadde felles program. Kommunehuset, Froland. Morten Foss ordna lokalar og servering. Kåre Blålid ynskja velkomen og orienterte om kvifor prosjektet er starta opp og kven som er ansvarleg. Over 50 sauebønder møtte fram, og prosjektet og erfaringer frå nylig avslutta prosjekt i Vest-Agder blei presentert ved Ove Myklebust. Spesialrådgjevar,Grethe Ringdal fra Animalia, hadde eit engasjerande innlegg om sauedrift med utgangspunkt i drifta på Vårli gård. Jakob Saaghus orienterte kort om prosjektplan med mål og tiltak. Møtet på Ose samlagodt 50 interesserte.

Etablering av faggrupper (studiegrupper) for småfe Det viktigaste arbeidet skal skje i faggruppene og dei får derfor ei sentral rolle i prosjektet. Ein tar sikte på etablering av minst 5 faggrupper for å nå både hovudmål og delmåla. Faggruppene skal minimum ha 2 møte pr. år og drøfte ulike fagtema om sau.

Aktiviteten har variert. Åmli har ikkje hatt eigne arrangement, men har delteke både i gruppe aust og sør. Gruppe aust hadde fagsamling hos Erling Brekkemoen 22 mai. Tema: Presentasjon og gjennomgang av driftsopplegget på garden. Tilvekst og beitekvalitet. Rydding av gamle kulturbeite og orientering om SMIL ordninga. Synfaring av ryddeprosjektet ved Austre Moland kyrkje. Snyltarar/behandlingsstrategi v veterinær. Orientering frå verksemda i Nortura v/ Løvdal. Dei stilte og med grillmat. 23 deltakarar.
Frå beitevandring kring Austre Moland Kyrkje. Gruppe sør hadde vårmøte 11. juni på Trøe, garden til Marit Gunn Tveit og Kåre Blålid. Etter ein gjennomgang og omvisning av driftsopplegget blei det snakka om utfordringar i lemminga, beiteslepp, stell av beite, ugraskamp og slåttetidspunkt. Jens Eide as varta opp med grillmat. Ca. 20 deltakarar.

3. september møtte 37 små og store sauebønder opp hos Jens Eide AS. Daglig leiar, Jens Eide, orienterte om bedrifta før vi fekk ein grundig gjennomgang av korleis klassifisering av dyr blir gjennomført, samt kvalitetssikring av ordninga og klassifisørane. Det blei synt eksempel på ulike slakt og korleis kvaliteten er avgjerande for god lønsemd. Dei største/beste slakta er lettast å selje! Fleire fekk øvd seg i å vurdere slaktekvalitet på ulike slakteskrottar. Det blei og ei reise gjennom slakteriet frå dyra kom inn i fjøset til vara blei pakka i ulike stykke.

Gardsbesøk hos Jørgen Hodnebrog. Tema: Presentasjon av driftsopplegget på Hodnebrog, ulike bygg for sau, foring, avl, slaktekvalitet,

tilvekst, med meir v O. Myklebust. Orientering om Sikori som beite til sau, ved Georg Smedsland, NLR. 17 deltakarar. På Hodnebrog.

26. november var det samling hos Tom Landås i Grimstad. Tema: Presentasjon og gjennomgang av driftsopplegget . Foring, mineral, paring/inseminering. Det blei og orientert om aktuelle forkvalitetar, haustetidspunkt, frøblandingar, kalking, og gjødsling ved Josefa Andreassen, NLRA. 15 deltakarar.

Gruppe midtre. Lokallaget i Evje og Hornnes er veldreve og har stor aktivitet. Dei har på eige initiativ hatt vårmøte, værauksjon og slaktekurs. I samarbeid med saueprosjektet blei det arr. fjøsvandring hos Svenn Reiersen 18. august. Tema plukkslakting og uttak av livlam. Sluttforing. Løvdal frå Nortura orienterte om slaktesesongen. Nortura stilte og med grillmat. 19 deltakarar. Saueprosjektet tek sikte på å kome meir aktivt inn som medarrangør med laget i 2016.

Gruppe Nord. 22. august. Fjelldag/beitedag i Heddesdalen på Helle for hele familien. Vert: Tove Hilde og Egil Åmli. Egil fortalte om driftsopplegget deira og beitetilhøva i vestheia. Marton Laksesvela, formann i beitelaget, orienterte om organisering av beite og kor vidt det er mogeleg for nye medlemmer å kome inn. Omvisning i nyfjoset til Tove Hilde/Egil Åmli og Stein Førland. Ca. 52 deltakarar. Omlag 1 times gange frå Lisle Myklevatn til støylen

Økogruppa hadde sitt fyrste møte på Landvik 14. desember. 8 deltakarar. Møteplan og tema for våren 2016 blei bestemt. Georg Smedsland frå NLR deltok.

Byggruppa har ikkje hatt ”innemøte” , men arrangert 2 fagturar til Åseral. 1.8, 17 deltakarar og 7.11, 9 deltakarar.I tillegg til faggruppene har prosjektet invitert til: -8 august, demonstrasjon av ulikt utstyr til spreiing av tørrgjødsel. Vert, Terje Birkeland, Evje. Arr. var i samarbeid med NLR-Agder. 15 deltakarar. - Prosjektleiar er med i arrangementkomiteen for dei planlagte sauedagane på Helle 26. og 27. august 2016. Her blir opning av 3 sauefjos med plass til 1000 vfs. Det er m.a. invitert ”storfolk” frå sentralt og fylket. Desse 3 fjosa har investert kring 15 mill.

Viktige fagtema for faggruppene Økonomien i sauehaldet, sauekontrollen som verktøy for økonomi og avl, investeringar i sauehus, foring og stell, beitekvalitet, sjukdommar og dyrehelse, tapsårsaker og førebyggjande tiltak for sau og lam, tilsyn og organisering av beitebruken i organisert beitebruk , samarbeid om innmarksbeite gjerne på tvers av eigedomsgrenser, samarbeid i inneforingstida, utfordringar og økonomi ved økologisk sauehald, vidareforedling, rekruttering og fadderordning. Faggruppene skal velja fagtema dei vil prioritere i sin handlingsplan.

KOMMUNAR	GRUPPELEIAR
Gjerstad, Vegårshei, Risør, Tvedestrand, Arendal, Froland	Kristian Foss krisfoss@gmail.com 95916183
Grimstad, Lillesand, Birkenes	Bjørn Tore Hovland ighovland@live.no 95750465
Åmli	Kjetil Olstad 97152690
Evje, Iveland	Eivind Odd Kallhovd Eivind.kallhovd@tine.no 91619852
Bygland, Valle, Bykle	Egil Åmli eamlid@online.no 98861798
Øko Heile fylket	Eskild Bothner ebothner@online.no Etablert des.2015
Bygg Heile fylket	Jakob Saaghus Jakob.saaghus@nlr.no

Individuell oppfølging og investeringar i sauehaldet I prosjektperioden blir det individuell oppfølging i forhold til dei ulike fagtema over. Utfordringa i Aust-Agder er m.a. at det er mange små sauebruk (snitt 60 vf.sauer) som det er vanskeleg å få til lønsame investeringar på og derfor også vanskeleg å finansiere. Samtidig er desse små bruka viktige for produksjonen, fagmiljøet, sankinga m.m. I prosjektet vil ein drøfte korleis ein kan få til investeringar hjå dei som driv i mindre skala. Vidare drøfte modellar for organisering og samarbeid i sauehaldet både i inneforingstida og på innmarksbeite for å redusere kostnader til driftsbygningar og gjerdehald m.m. Individuell oppfølging av dei som vil fornye driftsapparatet og dialog med dei som vil avvikle blir ein viktig del av prosjektet. Ein vil ha spesielt fokus på dei som har utbyggingsplanar og nye brukarar med hjelp til driftsplanlegging og planlegging av sauehus. Til dette arbeidet kan det søkast om bedriftsretta midlar hjå Innovasjon Norge.

Styringsgruppe: Aust-Agder Sau og Geit (styreleder Kåre Blålid), Norsk Landbruksrådgiving Agder, Norsk Landbruksrådgiving Setesdal, Fylkesmannen i Aust-Agder. Innovasjon Norge, Bondelaget Agder og Norsk Bonde- og småbrukerlag. Prosjektleiar: Jakob J. Saaghus

Øvrige saker fra styret:

Sak 1/15 Konstituere det nye styre:
Sak 2/15 Valg av kasserer
Sak 3/ 15 Arbeidsplan 2015
Sak 4/15 Nytt fra NSG landsmøte
Sak 5/15 Veien videre med etablering av Radiobjellelag
Sak 6/15 Evnt
Sak 7/15 Avlsrådsrepresentant og saker til avlsrådet
Sak 8/15 Aust Agder bjøllellag – status

Sak 9/ 15 Ny giv Status
Sak 10/15 Lammenoder
Sak 11/15 Naturligvis på Evje
Sak 12/15 Eventuelt
Sak 13/15 Saker vedrørende kåring-værring:
Sak 14/15 Dato/tema høstmøte Revsnes:
Sak 15/ 15 Fjøsåpning 27/8-2016:
Sak 16/15 Eventuelt

TILLITSVALGTE I AUST-AGDER SAUALSLAG 2015

Styret: **Styret**: Leder: Kåre Blålid, for 1 år (på valg) Nestleder: Egil Åmli (på valg) Styremedlem Sven Reiersen (ikke på valg) Styremedlem Rolf Harstveit, (på valg) Styremedlem Jorun Synnøve Uppstad (ikkje på valg) **Varamenn styret i nummerorden** (alle velges for 1 år) 1. Linn Kristin Flaten På valg 2. Knut T. Berg På valg 3. Tor Arnt Fone På valg	**Valgkomite:** 1. Svein Terje Dale 2. May Berit Støbet 3. Frode Thorkildsen Varamedlemmer til valgnemd i nr.orden 1. Sigurd Føreland 2. Knut Sigurd Haugå 3. Bjørn Tore Hovland
Gjeterhundnemd (Alle valgt for 1 år) Leder: Linn Kristin Flaten Medlem Elin Føysdal Medlem Trygve Steine **Vara til gjeterhundnemda i nummerorden alle for 1 år** 1.Tor Arnt Fone 2. May Berit Støbet 3. Eirin Rauø	**Revisorer:** Valborg Nomeland På valg Bjørgulv N. Berg På valg **Eventuelt utsendinger til landsmøte** Leder+ 1 styrerepresentant velges de år det er landsmøte
Organisert beitebruk (for 4 år): alle valgt inn i 2014 for 4 år dermed ingen på val: Leder: Gunnar Eivind Greibrokk Medlem: Tor Mosdøl Varamedlem: Arne Bjørgum Varamedlem: Kjetil Olstad	**Godtgjørelser til tillitsvalgte ble i 2015 satt til:** Leder kr. 9000,- Kasserer kr. 2500,- Km godtgjørelse kr. 4,05 pr km

Avlsutvalget for sau i Aust-Agder
Årsmelding 2015

Styret i Aust Agder Sau og Geit har som tidligare fungert som avlsutvalg.
Sven Reiersen har hatt ansvar for avlssakene og Sven Reiersen møter i Avlsregion aust.
Styret i AA S&G er back-up og godkjenner saker omkring avl.

Aust Agder var ikkje underlagt restriksjoner for ondarta fotråte i 2015, med unntak av Valle kommune. Derfor kunne vi arrangere ordinære kåringsjå på Evje, 25. sept og på Dølemo, 26 sept. I Valle gjennomførte vi gardskåring som tidligare.
Kåringsavgift i år var kr. 120,- og vert kravd inn av NSG i ettertid.

Til å utføre dommergjerningen utnevnte vi tilsaman 8 dommere og Karluf Håkull frå Nortura utførte kjøttkåring. Til å ta imot påmelding og gjere alt PC-arbeidet hadde vi god hjelp av Maria Fuglestad, Nortura. Maria registrerte inn alle innmeldte kåringskandidater og var på kåringssjå og registrerte inn alle opplysningane fortløpande. Til gardskåring i Valle sendte Maria kåringssjema etter påmelding og fekk dei i retur etter kåring.

Takk til alle desse som stiller opp år etter år tilnærma på dugnad!.
Og til Nortura som tek kostnadane for registrering og kjøtkåring.
Tabellen viser omfanget på våre sjå og i landet totalt.

Kåringssted	Bedømte		Kåra		Kåra på disp		Vraka	
[Gardskåring]	25	100%	18	72%	5	20%	2	8%
Dølemo	68	100%	61	90%	2	3%	5	7%
Evje	47	100%	43	91%	0	0%	4	9%
Aust-Agder	**140**	**100%**	**122**	**87%**	**7**	**5%**	**11**	**8%**
Landet	**9831**	**100%**	**8117**	**83%**	**418**	**4%**	**1296**	**13%**

Aktiviten i Aust Agder er beskjeden i forhold til resten av landet.
Antal værlam til kåring er som ifjor, og må ikkje bli mindre skal vi kunne ha nok værer å tilby alle eit bra tilbud av avlsmessig god kvalitet.
Gledelig med litt meir kåring i Valle enn tidligare.
Og fordelt på raser.

Rase	Bedømte		Kåra		Kåra på disp		Vraka	
Sjeviot	1	100%	1	100%	0	0%	0	0%
Spæl (kvit)	48	100%	42	88%	0	0%	6	13%
Suffolk	1	100%	1	100%	0	0%	0	0%
NKS	66	100%	57	86%	5	8%	4	6%
Blæset	1	100%	1	100%	0	0%	0	0%
Nor-X	3	100%	2	67%	0	0%	1	33%
Farga spæl	20	100%	18	90%	2	10%	0	0%
Aust-Agder	**140**	**100%**	**122**	**87%**	**7**	**5%**	**11**	**8%**

Beste lam av forskjellige raser

20153581 9	4 Spæl (kvit)	Sven Reiersen	167p.		201261414 RAMP	200962030 VIKKTOR	201051112 STURLAGUT JACOBSEN
20153582 6 HOLT RAMPEN	4 Spæl (kvit)	Tv.VGS. Holt	166p.		201261414 RAMP	200962030 VIKKTOR	201135113 RISDAL MARKUS
20153581 8 KURT RAMP	4 Spæl (kvit)	Sven Reiersen	166p		201261414 RAMP	200962030 VIKKTOR	201113603 KURT HORT
20153593 0 BREVOL L	10 NKS	Erling Brekkemoe n	173p.		201261226 HÅVOLL	201063566 MYRVOLLTOPPEN	201126277 FIBA
20153593 1 BRE DOBBEL	10 NKS	Erling Brekkemoe n	173p.		201261226 HÅVOLL	201063566 MYRVOLLTOPPEN	201126277 FIBA
20153598 3	7 Suffolk	Knut Nomeland	50p.		201140037 ALEXANDER		200900016 Y68:L16 ITALIANO
20153592 8	3 Sjeviot	Eirin Rauø	146p.		201050458 VLADIMIR	200953330 VALDEMAR BØRSEN	201057961 BJØRNDALEN
20153598 5	19 Blæset	Monica Hoftuft	42p.		201140338 STRANDNESGU BBEN	201041308 SVEIN	200940735 LIVAR
20153594 4	20 Nor-X	Olav Magne Kvisli	164p.		201435757	201235223	201335529
20153584 7	21 Farga spæl	Eirin Rauø	66p.		201435735	201132703 CHARLES BRONSON	201132732 CÆSAR

Det er ønskelig at fleire inseminerer med landets beste værer og møter til kåring med sine beste lam.
I 2015 var det nesten for lite gode avlsdyr forhold til etterspørselen og det kan være mulig å omsette fleire kåra værlam neste år.
Kåra værlam har jamt over betre avlsmessig kvalitet enn ukåra lam og vil setje spor etter seg i saueavlen framover.

Sauekontrollen.

Det er sterkt ønskelig at så mange som mulig er med i sauekontrollen.
Sauekontrollen vert administrert av Animalia og ved bruk av web-versjon er innrapporteringa relativt lett og opplysningane er sikre i Animalias databaser.
Slaktopplysinger vert overført frå slakteria og individregisteret er oppdatert.
Og ved aktiv bruk av elektroniske øremerker og elektroniske lesere vert bruken og nytten av sauekontrollen bedre.
Sauekontrollen vert stadig forbedra og blir anvendelig på fleire nettlesarar.

AUST AGDER VÆRERING
ÅRSMELDING FOR 2015

Årsmøte i Aust Agder værering for 2014 blei avholdt på Landvik Regnskapslag, Landvik den 12. februar 2015.
Nytt styret valgt for 2015 : Leder: Sven Reiersen. For 1 år
Styremedlem: Kristian Foss. Ikkje på valg
Styremedlem:Erling Brekkemoen. For 2 år.

Landvik Regnskapslag v/ Tore Stalleland, Grimstad er væreringen sin regnskapsfører
Økonomien i ringen er god og det vert ikkje kravd inn springpenger.
Godtgjersler for arbeid for ringen skal verte dekka med NSG sine satser.
Væreringen støtter medlemmane med om lag halve kostnaden til semin.
Dette for å auke bruken av landets seminværer og auke den avlsmessige framgangen for alle i ringen.

Driftsåret 2015 i Aust Agder værering var prega av optimisme.
Ingen besetningar i ringen er nå båndlagte etter fotråte utbruddet i 2013.
Og vi fekk tillatelse frå mattilsynet og avlsavdelingen NSG til å utvide ringen med tre nye medlemmer.
Ein i spelavdelingen med 100 vfs og 2 i NKS avdelinga med til saman 160 vfs.
Antal medlemmer og vfs i sesongen 2015 / 2016 :
NKS avdelinga: 7 medlemmer med 375 vfs.
Spelavdelinga: 6 medlemmer med 690 vfs.
Væreringen kjøpte kåra værlam til nytt innsett frå medlemmane for NSG sin veiledande priser.

Resultat av gransking hausten 2015:
NKS Avdelingen

Kåringsnr	Navn	Rase	Semin	O-ind	K-ind	Slakt	Kjøtt	Fett	Morvår	Morslakt	Lam	Ull-vekt	Ull-klasse	Anthøst	Antslakt	Antdøtre	Myo NKS	Myospæl	Gul	Finn	Ring
201435610	BRE TOPPEN	10		**134**		133	108	117	136	126	112	90	110	40	29	0					107
201435631	BRE LOTTO	10		**128**		133	101	113	127	121	114	97	107	39	29	0	Ok	Ok		0	107
201435681	HAVE LARS	10		**117**		125	108	111	102	112	110	108	97	58	46	0					107
201435685	TØRASOL	10		**125**		128	101	98	127	125	117	96	114	54	40	0					107
201435688	TØRAMANN	10		**119**		117	105	103	124	118	110	94	104	50	40	0					107
201435684	TØROPS	10		**138**		129	119	116	137	131	112	95	109	40	24	0	Ok	Ok		0	107

Spel avdelinga

Kåringsnr	Navn	Rase	Semin	O-ind	K-ind	Slakt	Kjøtt	Fett	Morvår	Morslakt	Lam	Ull-vekt	Ull-klasse	Ant høst	Ant slakt	Ant døtre	Myo NKS	Myospæl	Gul	Finn	Ring
201435602		4		**121**		115	117	103	123	115	90	99	111	49	45	0					107
201435603		4		**118**		103	113	108	114	111	112	108	110	68	50	0					107
201435604		4		**133**		124	114	138	119	114	116	105	110	43	24	0	Ok	Ok		0	107
201435608		21		**133**		116	117	130	123	118	116	110	108	57	34	0	Ok	Ok		0	107
201435624		4		**120**		110	112	95	115	112	122	106	105	63	51	0					107
201435626	STHEIS FOSS	4		**133**		126	126	106	122	108	115	108	116	62	48	0	Ok	Ok		0	107
201435701	HANK TVEIT	4		**121**		119	93	124	117	127	108	106	99	61	49	0					107
201435702	MELVIN TVEIT	4		**125**		119	98	108	127	131	108	109	93	53	49	0					107
201435706	VADMARKEN	4		**107**		127	97	103	102	104	100	95	101	68	59	0					107
201435707	SÆSNUTEN	4		**111**		100	104	88	117	111	108	113	117	67	53	0					107
201435727	SAMUEL	4		**124**		146	124	101	102	103	98	109	96	48	39	0	Ok	Ok		0	107
201435729	MIKKEL	4		**114**		123	102	123	109	109	95	97	97	57	44	0					107

Hausten 2015 vart ein NKS vær og tre spelværer satt inn som eliteværer i ringen.
Resten vart solgt til sauebønder i heile Aust Agder.
Til saman 6 NKS værer og 12 spelværer.
Ringens medlemmer hadde også bra sal av kåra værlam
Alle vart solgt til NSG sine veiledande priser og gir eit bra økonomisk utbytte til ringen og ringens medlemmer.

Det er i meldingsåret holdt to møter om hausten.
Først ei møte i august 2015 om kartlegging av antal medlemmer og sauetal og kriterier for utplukk av aktuelle nye prøveværer etter kåringssjå.
Til denne kartlegginga nytta vi rapport utarbeid av sauekontrollen som rangerte dei 15% beste værlamma etter O-indeks.
Neste møte var i november om endelig utplukk av nye prøveværer og sortering av vaksne værer.
Då vart dei tre nye medlemmane også formelt tatt opp i ringen og vi hadde ei grundig gjennomgang av væreringens rutiner i paringsesongen osv.
Vi gjekk også igjennom seminkatalogen,vurderte værane og prioriterte kva værer som var mest aktuelle å bruke. Vidare konfererte vi sauekontrollens liste over dei 15% beste søye rangert etter O-indeks. Desse sauene bør prioriterast ved inseminering.
Ringens medlemer bruker stor andel semin i 2014. Dermed er vi godt over kravet til NSG om å inseminere minst 7 % av søyene.
Vi satte inn 7 nye NKS værer og 15 nye spelværer til gransking for sesongen 2015 / 2016.

Organisert beitebruk 2015

Utvalget for organisert beitebruk har i 2015 bestått av:
Leder: Gunnar Eivind Greibrokk, Evje og Hornnes
Tor H.Mosøl
Morten Foss, Arendal
Sekretær: Lisbeth S. Kismul, FMLA

Greibrokk og Mostøl er oppnevnt av Aust-Agder sau og geit. Foss og Kismul er oppnevnt av Fylkesmannens landbruksavdeling.

Utvalget hadde bare et møte i 2015. De viktigste sakene var:

1. Tilskudd til investeringer i beitefelt.
   Sakene prioriteres slik:
   - søknader fra beitelag før søknader fra enkeltpersoner
   - fellestiltak før enkelttiltak
   - første prioritering: sanke- og skillehager, sperregjerder, ferister og bruer
   - andre prioritering: drifteveier, saltsteinsautomater, gjeterhytter og elektronisk overvåkingsutstyr.

   Det gis maks 50 % av godkjent kostnadsoverslag
   Det gis tilskudd til radiobjeller til maks 30 % av voksene dyr i hver flokk

Beitelag	Tiltak	Kostnad	Søknads sum	Godkjent kostnad	innvilget
Aust-Agder radiobjellelag	radiobjeller	150 000	75 000	100 000	50 000
Rustfjell beitelag	ferist	127 500	63 750	100 000	50 000
Sandnes- Åraksbø sankelag	sperregjerde	64 245	32 123	60 000	30 000
Jæren smalalag	vedlikehold gjeterhytte	20 000	10 000	40 000	20 000
Jæren smalalag	skilleplass	23 000	11 500		
Jæren smalalag	vedlikehold gjeterhytte	31 000	15 500		
Sum		**415 745**	207 873	**300 000**	**150 000**

Det relativt få søknader om tilskudd til investeringer i beitefelt. I år er det bare 3 beitelag som har søkt. En tredel av tilskuddet gikk i år til det nyetablerte AA Radiobjellelag. De fikk også tilskudd fra «Tilskudd til forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader» fra Miljøvernavdelingen. Det gjorde at de kunne kjøpe inn 191 radiobjeller allerede i etableringsåret. De melder om stor interesse for å leie radiobjeller fra hele fylket.

2. Oppgaver for utvalget
   Det ble arrangert et møte sammen med AA sau og geit på Revsnes 19.november. Hovedtema var rovvilt.

Saksliste:
- **Åpent møte for sauebønder!**
- Velkommen ved Fylkesleder
- Innlegg/debatt om rovviltforvaltning i Aust-Agder med Per Kjetil Omholt Fylkesmannen Agder og Geir Moe, leder av skadefellingslaget som innledere.
- Diskusjon på aktuelle tema

Det var godt frammøte og gode diskusjoner.

Beitelaga

I Aust-Agder har nå 14 aktive beitelag. Dette omfatter 76 bruk med sau. Aktiviteten i laga varierer en del. Noen har gode rutiner for samarbeid om tilsyn og sanking, mens andre opptrer mer som enkeltbrukere.

Dyretall og tap, 2015

Lag	Kommune navn	Sau sleppt	Sau tapt	Lam sleppt	Lam tapt	Lam tap %	Sau tap %	Total tap %
Mjåvatn	Froland	113	7	220	17	7,73	6,19	7,21
Tovdal beitelag	Åmli	508	14	841	31	3,69	2,76	3,34
Hornnes Vesthei	Evje	234	20	392	53	13,52	8,55	11,66
Sandnes Å	Bygland	262	10	412	62	15,05	3,82	10,68
Rustfjell	Bygland	539	7	878	44	5,01	1,30	3,60
Bygland	Bygland	217	4	429	18	4,20	1,84	3,41
A.Oveinang	Valle	116	4	181	12	6,63	3,45	5,39
Vesthei	Valle	655	28	1199	132	11,01	4,27	8,63
Bjørgum-Hovet	Valle	516	8	957	36	3,76	1,55	2,99
Uppstad Nomeland	Valle	524	10	841	45	5,35	1,91	4,03
Homme Tveitebø	Valle	325	22	502	42	8,37	6,77	7,74
Austhei	Valle	531	4	861	22	2,56	0,75	1,87
Vest Oveinang	Valle	311	31	461	85	18,44	9,97	15,03
Bykle	Bykle	410	9	690	48	6,96	2,20	5,18
		5261	**178**	**8864**	**647**	**7,30**	**3,38**	**5,84**

Dyretallet er noe høgere i 2015 enn i 2014. 5261 sau i 2015 mot 4979 i 2014. Taps % er lavere 5,84 i 2015 mot 6,39 i 2014. De største tapene finner vi Hornnes Vesthei, Sandnes/Åraksbø og Vest Oveinang.

Det er et uvanig høgt tap i vest Oveinang beitelag. Det bør settes inn krefter på å finne årsaken.

Sammenfattet dyretall og tap % pr. kommune, 2015:

Kommune*			Lam sleppt	Lam tapt	Lam tap %	Sau tap %	Total tap %
Froland	113	7	220	17	7,73	6,19	7,21
Åmli	508	14	841	31	3,69	2,76	3,34
Evje og Hornnes	234	20	392	53	13,52	8,55	11,66
Bygland	1018	21	1719	124	7,21	2,06	5,30
Valle	2978	107	5002	374	7,48	3,59	6,03
Bykle	410	9	690	48		2,20	5,18
Aust-Agder**	5261	178	8864	647	**7,30**	**3,38**	**5,84**

Tabellen viser omfang og tap for kommunene som har beitelag. Det er trist at vi ikke lenger har beite i alle beitekommunene og dermed mister verdifull statistikk for tap.

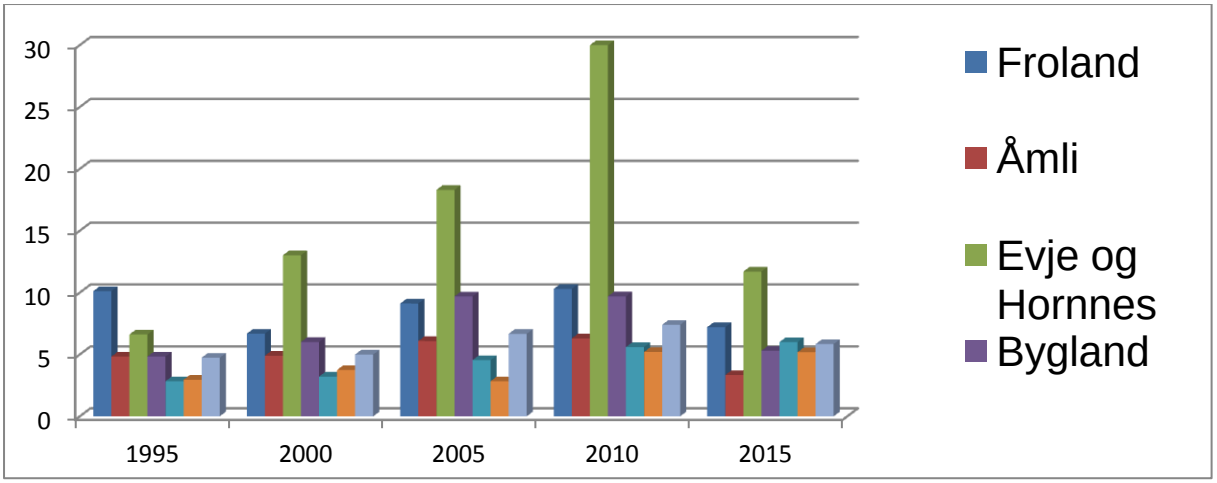

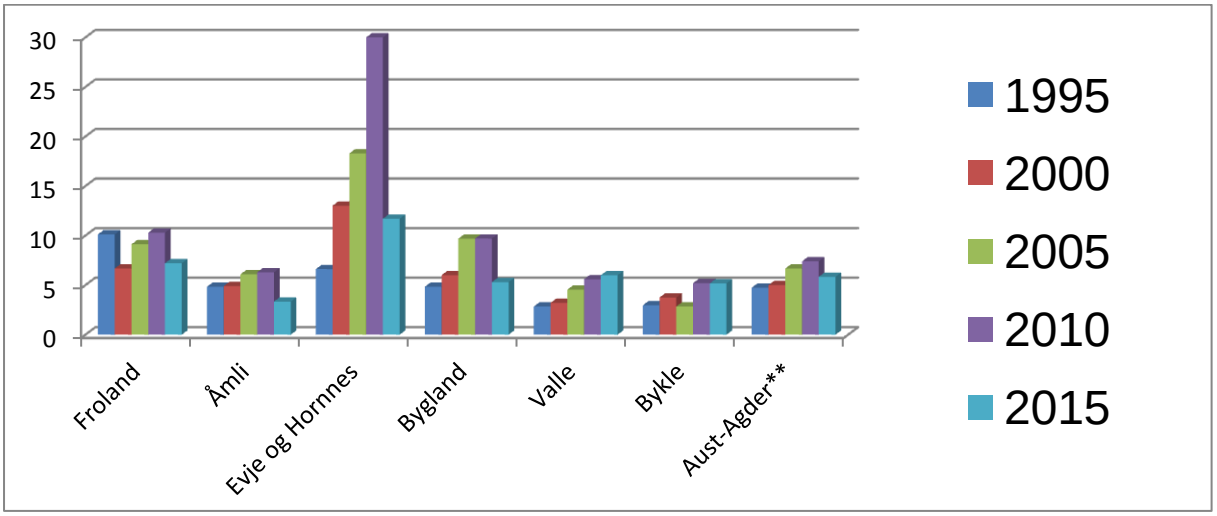

Ser vi på utviklingen i den enkelte kommunen ser vi nedgang i taps % hos alle så nær som Valle. Her har tapet økt fra 4,75 % i 2014 til 6,03 % i 2015. Det utgjør 165 fler dyr tapt i 2015.

Det er ikke alle laga som sender inn opplysninger om beitesesongen. Det er derfor litt sparsomt med

Beitelag	Beite-kvalitet	Tilvekst på dyra	Sanke-arbeidet	Slipp-dato	Sanke-dato	Tapsforebygging	Taps-årsaker
Mjåvatn	middels	middels	god	20.5	19.9	Snylte- og flåttbehandling + ekstra tilsyn	
Tovdal	god	god	middels	13.6	5.9	snyltebehandling+ radiobjeller	gaupe +ørn
Hornnes Vesthei				12.6	4.9		
Sandnes/ Åraksbø				16.6	15.9		
Rustfjell				15.6	19.9		
Bygland	middels	middels	god	2.7	6.9	snyltebehandling + radiobjeller	Fredet rovvilt og rovfugl
Aust-Oveinang	god	god	god	3.7	19.9	Snyltebehandling + ekstra tilsyn	hund
Vesthei	god	god	god	10.6	18.9	Snyltebehandling + tilsyn	rovvilt og rovfugl
Hovet – Bjørgum	god	god	god	12.6	12.9	Snyltebehandling	rovfugl
Uppstad – Nomeland	god	god	god	20.6	20.9	Snyltebehandling og ekstra tilsyn	Løshund, gaupe + bil
Homme – Tveitebø	god	god	god	13.6	19.9	Vaksiner + radiobjeller	Freda rovvilt + rovfugl
Austhei	god	god	god	25.6	18.9		
Vest-Ovenang	god	middels	god	30.6	22.9	Snyltebehandling og ekstra tilsyn	gaupe og ørn
Bykle				10.6	20.9		

opplysninger på noen av laga. Det ser ut til å ha vært et godt år beiteår for de fleste laga selv om det ble uvanlig sein beiteslipp for mange lag. Flere lag har meldt om problemer med løshund i tillegg til rovvilt. De laga som har brukt radiobjeller ser ut til å ha gode erfaringer med dette.

Slaktestatestikk fra Nortura

NORTURA mottok i 2015, 8952 småfe fra Aust Agder, det vil si en økning på 1207 sammenliknet med 2014. Gjennomsnittslammet i Aust-Agder veide i 2015 19,21 kg, som er en økning på 0,51 kg pr lam sammenliknet med 2014.

ANTALL SAU OG LAM MOTATT TIL NORTURA FRA AUST-AGDER + KLASSIFISERING

Klasse	E	E-	U+	U	U-	R+	R	R-	O+	O	O-	P+	P	P-	SUM
LILLESAND				1	2	13	17	27	18	13	12		1		104
GRIMSTAD		2	2	16	49	120	101	89	52	33	7	5	1		477
ARENDAL			6	19	29	53	32	14	7	9	1				170
GJERSTAD				7	34	97	60	30	7	4	2				241
VEGÅRSHEI			3	19	46	85	24	16	2	2	1	1	2		198
TVEDESTRAND			1	11	75	186	135	61	18	18	2	1			508
FROLAND					3	28	55	53	12	4	2				157
BIRKENES				2	1	6	18	21	14	7	3			1	73
ÅMLI			2	26	82	369	344	244	62	34	14	4	4		1185
IVELAND					1	6	9	11	2	5	6	2			42
EVJE OG HORNES				6	40	222	344	370	180	92	33	27	5		1319
BYGLAND			2	29	129	406	312	163	74	46	7	7	4		1073
VALLE		1	1	31	106	608	829	763	278	165	35	19	7	1	2844
BYKLE				10	34	151	114	80	29	21	9	4	3		455
TOTALSUM		3	17	177	631	2350	2394	1942	755	453	134	70	25	2	8952

LAM OG SAU FRA AUST-AGDER SORTERT PÅ GJENNOMSNITT VEKT PR KLASSE

Vekt	E	E-	U+	U	U-	R+	R	R-	O+	O	O-	P+	P	P-	
LILLESAND				35,5	36,2	22,8	23,6	21,2	17,3	15,1	11,8		5,1		19,6
GRIMSTAD		25,5	28,0	24,3	23,1	21,3	19,0	17,4	16,7	13,8	12,2	10,9	9,2		19,1
ARENDAL			24,9	24,3	23,8	22,0	18,9	17,6	16,5	13,0	12,0				21,0
GJERSTAD				24,7	20,9	19,5	20,3	19,2	20,5	25,2	28,4				20,2
VEGÅRSHEI			22,1	22,1	23,0	21,4	19,6	19,3	12,5	12,4	10,8				21,2
TVEDESTRAND			46,0	24,4	23,0	21,7	20,8	19,4	21,5	13,8	9,6	22,3			21,2
FROLAND					20,7	19,8	19,4	18,4	22,0	20,3	22,5				19,4
BIRKENES				26,4	24,3	22,4	17,7	17,3	16,1	15,1	12,7			16,	17,5
ÅMLI			24,5	25,7	24,5	22,0	20,2	19,1	19,4	20,6	23,9	24,9	20		21,0
IVELAND					45,7	24,5	22,1	26,4	22,3	21.0	19,9	12,4			23,2
EVJE/HORNES				24,3	24,1	21,6	19,6	18,6	17,7	15,5	14,5	11,5	8,8		18,9
BYGLAND			25,6	24,8	23,7	22,2	20,2	19,1	17,6	17,2	24,4	16,9	19, 4		21,0
VALLE		36,3	26,7	28,3	25,2	23,5	20,8	18,6	17,3	16,6	16,5	15,9	18, 5	19,2	20,4
BYKLE				28,9	25,7	23,3	21,6	19,4	17,6	16,9	16,2	10,3	23, 4		21,6
TOTALSUM		29,1	26,1	25,4	23,9	22,3	20,3	18,8	17,8	16,4	16,7	14,1	16, 6	18	20,3

Slaktestatistikk frå Fatland

Aust-Agder leverte til Fatland i 2014 totalt 754 lam gjennomsnittsvekt 18,37 kg. Gjennomsnittet for Fatland Jæren er 18, 2 kg

Her er alle lam med, dielam, villsau, alt som er blitt klassifisert som lam i 2014.

I 2015 har Aust Agder levert 203 lam med gjennomsnittsvekt 17,5 kg.

Fatland sine kriterier for Elitelam starter på 16, 1 kg og for Elite Pluss 19,1 kg Det er levert 4 lam i O-, elles er alle O+ og betre og oppnår derfor produksjonstilskudd, og kun 3 lam har feittrekk

Dette er statestikk over ALLE lam levert i Aust Agder i 2015

Aust-Agder Sau og Geit- Rekneskap for 2015

	INNTEKTER	UTGIFTER	Sum pr konto
Medlemskontingent	52 220,00	0,00	52 220,00
Styrehonorar	0,00	0,00	0,00
Avlsrådet	4 000,00	0,00	4 000,00
Kåringssjå	0,00	11 198,50	-11 198,50
Gjetarhund	0,00	0,00	0,00
Reklame materiell	0,00	2 312,50	-2 312,50
Møteutgifter	0,00	17 203,00	-17 203,00
Reiseutgifter	0,00	11 870,06	-11 870,06
Kurs	0,00	21 690,25	-21 690,25
Diverse	0,00	1 325,00	-1 325,00
Renter, gebyr	451,49	100,00	351,49
	56 671,49	65 699,31	
			-9 027,82

Beholdning

Bankkonto pr 1.1.2015	105 363,20
Bankkonto pr 31.12.2015	35 946,06
Resultat	35946,06

Bankkonto sparekonto pr 1.1.2015	93 128,31
Bankkonto sparekonto pr 31.12.2015	153 517,63
Resultat 2015	60389,32

Reikneskap 2015		Budsjett 2016
Medlemskontingent	52 220,00	52 220,00
Avlsrådet	4 000,00	4 000,00
Frå sparekonto		10 900,00
Kurs	-21 690,25	-21 000,00
Møteutgifter	-17 203,00	-17 000,00
Reiseutgifter	-11 870,06	-10 000,00
Kåringssjå	-11 198,50	-10 000,00
Reklame materiell	-2 312,50	-2 000,00
Diverse	-1 325,00	-1 080,00
Renter, gebyr	-37,83	-40,00
Gjetarhund	0,00	0,00
Styrehonorar	0,00	-6 000,00
	-9 417,14	0,00

AKTIVITETSPLAN AUST-AGDER SAU & GEIT 2016

- Fokus på væringen /avlsarbeidet
- Landbruksoppgjøret
- Retningslinjer for Gjeterhundnemnd
- Rovviltsituasjon/beredskap
- Planlegge tur?
- Naturligvis – Evje
- Ny giv i saueholdet i Aust-Agder. Aktivitetsplaner, styremøter, deltagelser
- Fjøsåpninger, Valle, august. Deltagelse, Statsråd, speedklipping, gjeterhundoppvisning osv.
- Styremøter – deltagelser – profilering - hjemmesider